

A Fővárosi Ítéltábla dr. Szöllősi László ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve(felperes címe) felperesnek, dr. Bárányi Gyula ügyvéd címe) által képviselt alperes neve(alperes címe) alperes ellen, személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében, a Balassagyarmati Törvényszék 2012. február 2. napján meghozott, 15.P.20.900/2011/9. számú ítélete ellen a felperes részéről 10. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 50.000 (Ötvenezer) forint + áfa fellebbezési költséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívásra 160.000 (Százhatvanezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A felperes 2002. december 13. napján rokonai nyughelye mellett 25 évre megváltotta az E2XI27, összesen 4 db sírhelyet magában foglaló és az E2XII79/I. megjelölésű, összesen 3 db sírhelyet magában foglaló temetői temetkezési helyeket, melyek az alperes kezelésében vannak.

2012. augusztusában az alperes, figyelmen kívül hagyta a felperesi megváltás tényét, és az E2XII79/I. számú sírhelyre temetést engedélyezett, ahová ... elhunyt házastársát, ... temettette el, aki nem tartozik a felperes rokonságába.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a kegyeleti jogát. Kérte az alperes kötelezését 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és ennek kamatai megfizetésére. A kamatfizetés tekintetében azt az időpontot kérte figyelembe venni, amikor az általa megváltott sírhelyen a temetkezés történt, amennyiben ez nem megállapítható, úgy 2010. augusztus 9. napjában jelölte meg a kamatfizetés kezdő időpontját.

Előadta, hogy abban az esetben, ha a sírhellyel rendelkezni jogosult, a sírhelyhasználati jogot megváltó személy hozzájárulása nélkül, másnak a sírhelyhasználati jog fennállása alatt a megváltott sírhelyre temetését lehetővé teszi, megsérti a sírhelyhasználati jogot és ezzel összefüggésben a sajátos kegyeleti jellegű jogintézmény jogosultját. Az alperes magatartása a jövőben gyakorlásra kerülő kegyeleti jogát ellehetetlenítette, mellyel az alperesi magatartás személyiségi jogot sértett. Előadta továbbá, hogy elhunyt édesapjának még életében kinyilvánított akarata volt, hogy gyermekei az eltemettetésének helye közelében temetkezzenek. Korábban az édesanyja is közvetlenül a megváltott sírhelyek közelében váltott sírhelyet a maga számára.

A megváltott sírhelyre történt idegen temetkezés lehetetlenné teszi a még szabadon levő sírhelyek használatát is. A korábbi sírhant elhelyezkedése, illetőleg az időközben emelt síremlék ugyanis olyan elhelyezkedésű, ami miatt a szomszédos síroktól az előírt távolságot nem lehet megfelelően tartani, ezért a megváltott sírhelyek használata az eredeti elképzelések szerint nem lehetséges.

Hivatkozott arra is, hogy sérült a sírhely megválasztásához való joga, illetve a már megváltott sírhely feletti rendelkezési joga is.

Az alperes a kereset elutasítását indítványozta.

Elismerte, hogy a felperes által megváltott sírhelyre 2010. június 30. napján temetés történt, de álláspontja szerint a kialakult helyzet bekövetkezéséért nem kizárólagosan terheli a felelősség. A korábban megváltott sírhelyek tekintetében nem csak őt terheli nyilvántartási kötelezettség, hanem a felperesnek is volt olyan kötelezettsége, mely szerint a megváltott sírhelyet meg kellett volna jelölnie, ezt azonban elmulasztotta. Miután a felperest is terheli mulasztás, ezért nem úgy járt el, ahogy az adott helyzetben elvárható, ezért a felperes nem hivatkozhat az alperesi felróható magatartásra. Kifejtette, hogy álláspontja szerint a felperes kegyeleti joga nem sérült, ilyen módon kára nem keletkezett, ezért az alperest kártérítési felelősség nem terhelheti.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 76.200 forint perköltséget és az állam külön felhívására 120.000 forint le nem rótt kereseti illetéket.

Az elsőfokú bíróság ítéletében ismertette a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 75. § (1) bekezdését, a temetőkről és temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény 1. § (1), (2) bekezdéseit, 18. § (1), (2) bekezdéseit, valamint a temetőkről és temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény végrehajtásáról szóló 145/1999. (X. 1.) Korm. rendelet 30. § (3) bekezdését.

Elsősorban a kegyeleti jog megsértésével kapcsolatosan arra mutatott rá, hogy a felperes szempontjából idegen személy temetése üres sírhelyre történt, ezért a temetéssel elhunyt személy kegyeleti joga nem sérült. Kifejtette, hogy önmagában

az a tény mely alapján a felperes nem tud eleget tenni édesapja életében kinyilvánított azon akaratának, mely szerint családtagjai a közelében temetkezzenek, kegyeleti jog megsértésére nem alkalmas. A felperes nagyszüleinek kegyeleti jogát sem sérti az, hogy nyughelyük melletti másik sírhelyre, a közeli rokonságába nem tartozó elhunytat temettek. Erre figyelemmel kegyeleti jogsértés nem állapítható meg.

A felperes által sérelmezett sírhely feletti rendelkezési jog egyfajta dologi jognak tekinthető, nem pedig a személyiségi jogvédelem körébe tartozik. Az a tény, hogy a felperes nem temetkezhet az általa eredetileg tervezett helyre, nem valósított meg olyan jogsértést, amely alapján személyiségi jogra hivatkozva a felperes nem vagyoni kártérítést követelhetne.

Az alperesi védekezéssel összefüggésben rámutatott arra, hogy a felperest nem terheli mulasztás azzal kapcsolatosan, hogy az általa megváltott sírhelyet külön nem jelölte meg. Alapvetően az alperes által vezetett nyilvántartások hivatottak bizonyítani, hogy mely sírhelyek kerültek megváltásra, és melyek a szabad sírhelyek.

Jogellenes magatartás az oldalán kimutatható volt, ami abban valósult meg, hogy a felperes által megváltott sírhelyre temetési engedélyt adott ki más, nem jogosult számára. A felperes azonban olyan személyiségi jogsértést nem tudott bizonyítani, mely alapján az életkörülményei megváltoztak volna, és ezért nem vagyoni kártérítésre sem tarthatott igényt. Álláspontja szerint nem tartozik az alperes felelősséggel az idegen sírhely kialakításáért sem. Megjegyezte, hogy a magyar jogrendszer jelenlegi szabályozása a fájdalomdíj intézményét nem ismeri, és a felperes vagyoni kártérítési igényt pedig nem támasztott a perben.

A perköltség viseléséről a Pp. 78. §-a alapján határozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes nyújtott be fellebbezést, melyben kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a keresete szerinti döntés meghozatalát.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a megállapított tényállásból helytelen jogi következtetést vont le.

Nem vitatott tény, hogy az általa megváltott három sírhelyre jogosulatlanul temették el néhai ... született ..., és mindez úgy történt, hogy a síremlék és maga a temetkezés belenyúlik a másik, általa megváltott sírhelybe is. Így összességében valamennyi meglévő, az általa megváltott sírhelyből saját magát és a családját kizárták.

Előadta, hogy az elsőfokú bíróság ítéletével ellentétben az elsőfokú eljárás során tanúbizonyítással igazolta, hogy édesapjának volt olyan tartalmú kérése és akarata, hogy a család többi tagjai a végső nyughelye közelében legyenek eltemetve. ... tanúvallomása alapján az is megállapítható, hogy az alperes előtt nyilvánvalóan ismert volt az a tény, hogy már egy megváltott sírba történik az engedélyezett temetkezés. Ilyen körülmények között az édesapja és már elhunyt hozzátartozóinak

sérült a kegyeleti joga abban a tekintetben, hogy a végakarata ellenére idegen személy került eltemetésre az elhunyt családtagok nyughelyéül szolgáló területre. Az elsőfokú bíróság ítéletével egyezően utalt arra, hogy sem a sírhelyek körbekaróztatásával, sem egyéb módon nem kellett volna megjelölnie az általa megváltott sírhelyeket. Hangsúlyozta, hogy az édesapja kegyeleti jogának sérelmén túl sérült a sírhely megváltásához és használatához fűződő joga is. Kiemelte, hogy a jelenlegi helyzetben nincs lehetősége sem neki, sem nővérének, sem édesanyjának a család többi, már elhunyt és még élő tagjaival egy helyre temettetnie magát. Hivatkozott arra, hogy a holttest eltemetetésének biztosítása vonatkozik arra is, miszerint a megváltott sírhelybe ne kerüljön elhelyezésre másik elhunyt személy. A sírhelyhasználati jog nem csak azt jelenti, hogy már eltemetett személy nyughelyének zavartalanságát kell biztosítani, hanem a megváltott sírhelyek esetén annak lehetőségét is, hogy oda bármilyen időpontban temetkezni lehessen. A személyhez fűződő jogok megsértése az alperes részéről két értelemben is megállapítható, egyrészt a sírhelyhasználati és sírhely megválasztási jog, mint sajátos kegyeleti jogi intézmény, másrészt az édesapja akaratának, ezen keresztül kegyeleti jogának tudatos ellehetetlenítése és megsértése vonatkozásában.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemi döntésével egyetértett, azonban indokolásában foglaltakat részben nem osztotta, a határozatát a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta, de részben eltérő indokolással

A jogvita elbírálásának szempontjából irányadó jogszabályokat az elsőfokú bíróság ismertette, azokra a másodfokú bíróság csak visszautal.

A felperesi nyilatkozatokban, valamint az elsőfokú bíróság ítéletében foglaltakkal összefüggésben a másodfokú bíróság elsősorban arra hívja fel a figyelmet, hogy a Ptk. 9. §-a és 22. §-a szerint, a kegyeleti jog jogosultjaként kizárólag élő személy határozható meg. A peres felek viszonylatában a felperes rendelkezik ezzel a jogosultsággal. A felperes elhunyt hozzátartozójának jogképessége hiányában kegyeleti joga nincsen, az nem is sérülhet. A felperes a keresetlevélben előadottakhoz képest kizárólag az elhunyt édesapja emlékéhez fűződő kegyeleti jogot érvényesíthet.

A kegyeleti jog a Ptk. 85. § (3) bekezdéséből származtatott, az elhunyt emlékének megsértésével összefüggésben keletkező jog. Ennek megfelelően a kegyeleti jog tartalma az elhalt személy emlékének méltó megőrzésével kapcsolatos jogosultság.

Az alperes kezelésében levő temetőben a felperes hozzátartozójának emlékét megfelelően meg tudja őrizni. Nincs olyan körülmény, ami a felperesi hozzátartozó

síremlékének megközelítését gátolná, vagy akadályozná, és a síremléket sem tették ki olyan befolyásnak, amely méltatlan lenne az elhunythoz kötődő emlékek megélésére és továbbörökítésére. Az emlék megőrzését nem befolyásolja az a tény, hogy egy szomszédos sírhelybe nem egy közeli hozzátartozó földi maradványait temették, hanem a felperes számára érzelmileg közömbös személyt.

A kegyeleti jog megsértése nem merülhet fel olyan összefüggésben, hogy a korábban már elhunyt személynek volt olyan akarata, hogy nyughelyének tőszomszédságában közeli hozzátartozói nyugodjanak. Az elhunytnak életében tett ilyen tartalmú nyilatkozata végintézkedés tétele esetén a Ptk. 642. § (1) bekezdése szerinti meghagyásnak minősül. A meghagyás alapvető sajátossága, hogy ennek kikényszerítésére más nem válik jogosulttá. Ha az elhunyt végintézkedése nem volt, a temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény 1. § (2) bekezdése alapján, a végső nyughely megválasztásában az elhunyt életében tett rendelkezésre akkor is figyelemmel kell lenni. Jogi előírások tehát alapvetően az elhunytak a saját nyughelyének megválasztásával kapcsolatos nyilatkozatokhoz kötődnek, de oly módon, hogyha életében kinyilvánított akarata nem érvényesül annak a későbbiekben külön szankciója, vagy jogkövetkezménye nincsen. (Ez alól az egyetlen kivétel a Ptk. 642. § (2) bekezdése szerint szabályozott hagyatéki juttatástól való elesés.) Nem sorolható az elhunyt emlékének megőrzéséhez valamely - általa még életében tett - kívánság, mert ezek egyrészt nem is ismerhetők meg teljes egészében az utókor számára és nyilvánvalóan nem is tarthatók be teljes körűen, ezért ezek szorosan nem kötődnek az emlékéhez és kegyeleti jog tárgyául sem szolgálhatnak. Az elhunyt méltán megőrzendő emlékébe nem tartozhat olyan akaratnyilvánításának érvényre juttatása, mely a jogszabályok által sem kikényszeríthető. Ennek következtében pedig egy más hozzátartozó temetkezésével összefüggő akaratnyilvánítás sérelme a kegyeleti jog sérelmével sem járhat.

Ismeretes az az emberi magatartás, hogy az élő személyek, számukra megnyugtató módon gondoskodni kívánnak a később bekövetkező haláluk esetére földi maradványaik méltó elhelyezéséről. Szerepet játszik ebben a halál pillanatában eltemetésre kötelezettek bizonyos anyagi és érzelmi mentesítése is. Az ilyen előzetes gondoskodásnak minősül egy sírhely megváltása is. Ez a lényegét tekintve jövőre irányuló gondoskodás kizárólag a halál bekövetkeztével kap tényleges funkciót, ezért a személyiség kibontakoztatásához nem tartozik hozzá, mert a személyiség jogi értelemben a halállal megszűnik. Ilyen körülmények között a sírhelyválasztás személyiségi jogként nem határozható meg.

Nem zárható ki az, hogy a felperesnek lelki megterhelést jelentett az a tudat, hogy majdani földi maradványait nem lehet az általa kiválasztott sírhelyre temetni, mert az alperes erre a területre más számára adott ki temetési engedélyt. Ebben a vonatkozásban azonban a felperes megfelelő személyiségi jogi sérelmét a keresetében nem adott elő. Ezért ennek a jognak a sérelmét a másodfokú bíróság sem tudta megítélni.

Megjegyzni továbbá a másodfokú bíróság, hogy nem osztható az az elsőfokú bíróság által képviselt álláspont, hogy a sírhely feletti rendelkezési jog egyfajta dologi jognak minősül. Az irányadó jogirodalom egyöntetű abban, hogy sírhelyhasználati jog megszerzése egy sajátos polgári jogi jogviszonyt keletkeztet. Erre a jogviszonyra azonban nem alkalmazhatók a vagyoni jogi intézmények szabályai, hanem egy sajátos személyiségvédelmi, kegyeleti jellegű polgári jogi jogviszonyt keletkeztet. Nyilvánvalóan az olyan sírhellyel összefüggésben, melybe temetés még nem történt, ilyen kegyeleti jellegű viszony még nem értelmezhető. A sírhely megváltásával szerzett jogosultság, egyrészt az elhunyt eltemetésére és az ehhez kapcsolódó kegyeleti jogosultságra vonatkozik.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a felperes köteles viselni az alperesi másodfokú perköltséget a Pp. 239. §-ának utaló szabálya és a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint. A másodfokú perköltség az alperesi jogi képviselettel felmerült és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíj.

Köteles továbbá viselni a felperes a le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint.

Budapest, 2012. október 4.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.
a tanács elnöke

. Kisbán Tamás s.k. . Győriné dr. Maurer Amália s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő